

Mirela SANDU

„Cum am învățat să conduc” pe scena Teatrului „Maria Filotti”

Paula Vogel este unul dintre cei mai jucați dramaturgi din S.U.A. Controversată pentru temele din piesele ei – precum abuzul, homosexualitatea, adulterul –, autoarea este deținătoarea a numeroase premii, dintre care cel mai important este Premiul Pulitzer obținut în anul 1998 pentru piesa **Cum am învățat să conduc**.

În premieră în România, piesa, în traducerea Iuliei Popovici, a fost montată în stagiunea 2008/2009 la Teatrul „Maria Filotti” din Brăila, de către Chris. Nedeea.

Norișori roz și o fetiță cu părul de aceeași culoare – așa sunt întâmpinați spectatorii veniți la Sala Atelier. Personajul principal, *Mititica* (Mihaela Trofimov), spune povestea copilăriei sale petrecute în Maryland alături de mămica, tăticul, bunicul, bunica, unchiul și mătușa sa. Personajele sunt redade caricatural, părând că sunt părți ale aceluiși corp. Scenograful Dionisis Christofilogiannis îi îmbracă pe toți membrii familiei în culori închise, doar Mititica este roz ca și norișorii de deasupra ei. Ea este și va rămâne altfel decât toți ceilalți.

Câțiva dintre actori joacă mai multe roluri: Emilian Oprea este *Verișorul*, *Chelnerul* care îi face ochi dulci *Unchiului Peck*, *Bunicul* cu un nestăvilat apetit sexual, *Corul grec masculin*, în timp ce Emilia Mocanu este *Mama*, *Mătușa Mary*, *Corul grec feminin*, iar Cătălina Nedeea – *Bunica*, *Mititica 2*, *Corul grec adolescentin*. Este de apreciat efortul fiecăruia dintre ei de a imagina atâtea personaje.

Bărbații din familia Mititicăi adoră să facă sex, deși totul se rezumă doar la satisfacerea nevoilor imediate. Femeile, precum Mămica și Bunica s-au căsătorit devreme, au copii de foarte tinere și sunt nevoite să suporte în permanență toanele bărbaților. În această familie, în care totul se învâрте în jurul sexului, își face apariția și Unghiul Peck, un alcoolic care se îndrăgostește de nepoțica de unsprezece ani. Sub pretextul unor lecții de șoferie și profitând de faptul că Mititica nu își dă seama dacă este normal să fie atinsă astfel, unchiul își abuzează nepoata. Însă, de fiecare dată reușește să își controleze pornirile în ultimul moment și preferă să aștepte ziua în care Mititica va împlini optsprezece ani și o va putea cere în căsătorie. Pe măsură ce se mărește, nepoata începe să înțeleagă că relația lor nu-i una normală, dar este la anii în care fetelor le place să experimenteze lucruri noi. Plăcerea întâlnirilor cu Unchiul Peck este de fiecare dată umbră de sentimentul de vinovăție față de Mătușă.

În toată nebunia din casa părintească, doar Unchiul îi poate tempera crizele adolescente. Tot el este cel care susține că trebuie să meargă în continuare la școală. Pe toată perioada liceului, Mititica primește numeroase cadouri de la Unchiul Peck. La împlinirea vârstei de 18 ani, el o cere în căsătorie, dar ea refuză – lucru care îl va distruge. Abuzul suferit în copilărie o va marca pentru totdeauna pe femeia ajunsă la 35 de ani, care se plictisește repede de bărbații de vârsta ei. Inconștient reeditează povestea unchiului său și își caută parteneri tot mai tineri. Dar Unchiul Peck i-a lăsat o moștenire de neprețuit: plăcerea de a conduce. Atunci se simte liberă, este ea cea adevărată.

Acțiunea piesei se mută înainte și înapoi, între 1960 și 1970, personajul principal revenind la anumite momente din copilăria, adolescența și tinerețea sa. Deznodământul este ușor de prevăzut, autoarea mizând mai mult pe stările și trăirile personajelor.

La fel face și regizorul Chris Nedeea, care a pus accentul pe interpretarea actorilor. Mihaela Trofimov creează, succesiv, o *Mititică* în diverse ipostaze, căreia îi place să se joace cu trăirile ei și ale *Unchiului Peck*, o adolescentă în căutare de sine și o femeie de 35 de ani deja obosită de viață. La fiecare dintre aceste vârste este la fel de credibilă, transformările personajului realizându-se firesc. Este ingenuă și pusă pe șotii, liberă și încătușată de experiențele avute de timpuriu. Valentin Terente întruchipează cu măsură un unchi grijuliu, cald, în permanență măcinat de dorința de a fi cu ea.

Elementele de decor sunt aproape inexistente, momente precum masa luată de familie sunt completate de imaginile proiectate în spatele scenei. Proiecțiile foarte frumoase și muzica bună creează atmosfera spectacolului.

Un spectacol care vorbește despre abuz, sex, despre jocul de-a șoarecele și pisica, despre nevoia de a experimenta a tinerilor și neputința părinților pare să intereseze publicul tânăr de pretutindeni. Cu toate acestea, cred că ar fi fost la fel de gustat și fără momentele explicit sexuale.

Teatrul „Maria Filotti”, Brăila – Cum am învățat să conduc de Paul Vogel. Traducerea: Iulia Popovici. Regia: Cristian Nedeea. Asistent coregraf: Ana Pavel. Cu: Mihaela Trofimov, Valentin Terente, Emilian Oprea, Cătălina Nedeea, Emilia Mocanu.